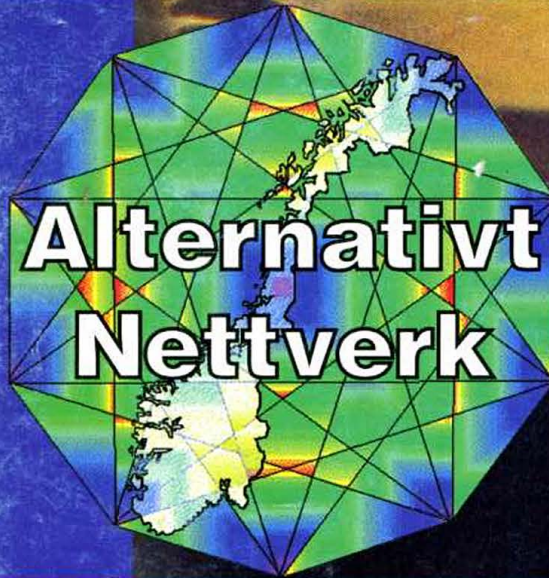

**Buddha, Jesus
og Beckett**

**Alternativt
Nettverk**

Løssalg kr 49,-
Jan.-feb. 1998 - Nettverk-Nytt nr. 1

Gnostikerne

**«A Course
in Miracles»**

**Gudinne-
kulturen**

Silva-metoden

**Det araméiske
Fadervår**

Antroposofisk medisin

Forsiden: «Den hellige
Johannes av Korsets Kristus.»
Maleri av Salvador Dali, 1951.

I dette nummer:

Gnostisismen lever

Øyvind Solum har intervjuet den norske billedkunstneren Jan Valentin Sæther, som også er ordinert til gnostisk prest. Side 4.

Buddha, Beckett og Jesus

Teologen og forfatteren Notto R. Thelle finner overraskende paralleller. Side 8.

Silva-metoden

Roald Pettersen har intervjuet Laura Silva, datter av José som utviklet verdens mest brukte selvutviklings-teknikk. Side 14.

Matthew Manning

Walter Kraus forteller om mannen som har bidratt til at healing nå er vitenskapelig dokumentert. Side 17.

Mer om Krishnamurti

Sonja Wagn imøtegår kritikken mot Krishnamurti i forrige nummer. Side 21.

Bader med delfiner

Bjarte Heigre har intervjuet delfinen «Flipper» utenfor Haugesund. Side 25.

Antroposofenes høyborg

Øyvind Solum har besøkt Järna, antroposofenes kraftsenter i Norden, og intervjuet lederen Anders Kumlander. Side 27.

«A Course in Miracles»

Svenn-Arne Granum gir oss en oversikt over det kanaliserte verket på 1.000 sider, der kilden hevder at han er Jesus. Side 32.

Vaksinasjon og antroposofisk medisin

Vi har intervjuet den antroposofiske legen og forskeren Jackie Swartz. Side 64.

Gudinnen våkner – del 2

En moderne, spirituell grasrot-bevegelse revolusjonerer både kvinners og menns liv. Side 72.

Bedre kommunikasjon

Terapeuten Anne Helene Grøntoft presenterer en metode som hjelper oss til å kommunisere bedre. Side 82.

Det araméiske Fadervår

Sven Oluf Solum forteller mer om de forskjellige variantene av «Herrens Bønn». Spesielt interessant er den opprinnelige versjonen på det språket Jesus snakket, araméisk. Side 86.

Alternativmessen i Oslo Spektrum

Vi bringer en stor billedmontasje fra den vellykkede alternativmessen i Oslo Spektrum. Side 94.

Terapeuter og kontakter

Side 50.

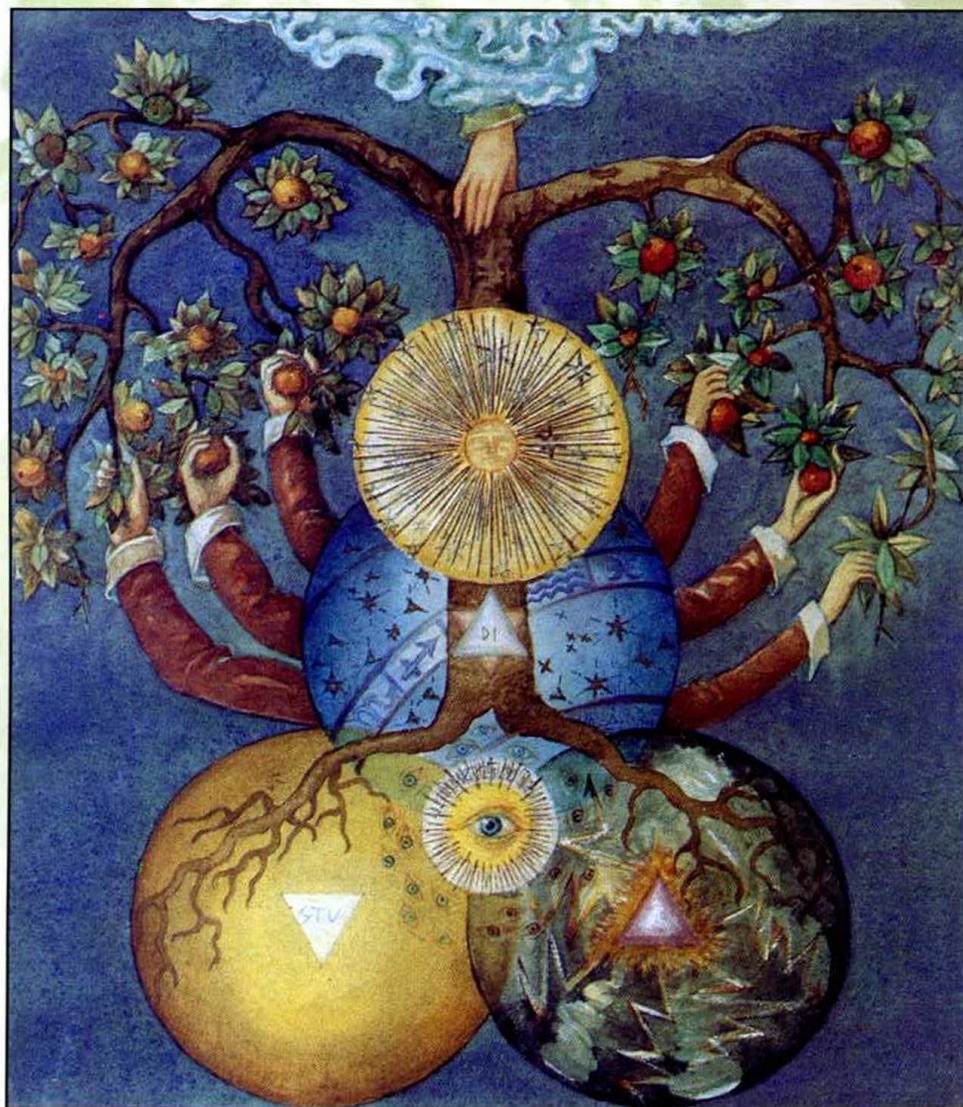
Aktiviteter

Midten.

Rubrikk-annonser

Midten.

GNOSTISISME, KRISTEN MYSTIKK OG ERFARINGEN AV DET HELLIGE

Jan Valentin Sæther er i den norske allmennheten mest kjent som mannen som vendte hjem fra mangeårig landflyktighet i USA og fikk professoratet i figurativt maleri på Statens Kunstakademi. Mindre kjent er det at han også er ordinert som gnostisk prest. For kirken har slett ikke maktet å utslette

gnostisismen en gang for alle. Faktisk opplever den en kraftig oppblomstring i våre dager. Som for 2000 år siden er målet også i dag å få frem det de mener er Jesu sanne lære om gnosis eller om å vekke opp og huske vår egen guddommelige essens gjennom nåde og guddommelig innsikt.

AV ØYVIND SOLUM

– Jan Valentin Sæther, hva var din vei til gnostisismen?

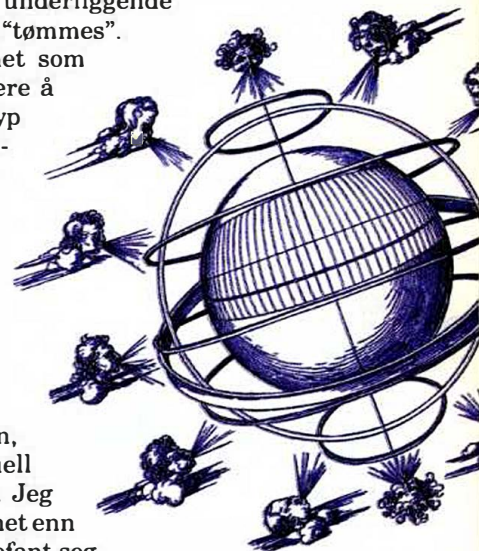
– Da jeg var 24 år kom jeg til et punkt hvor jeg følte meg kjørt opp mot en grenshvordet var total konflikt mellom hjertets og hjernens lover. Disse motsetningene forsterket seg inntil jeg mistet kontrollen og opplevde galskapens frakobling som en absolutt lukking av omverden. I denne situasjonen kom jeg i kontakt med en mørk kraft som hadde stemme. Stemmen sa at det fantes en *feil* i meg som jeg aldri kunne slippe unna. I ettertid har jeg tenkt at denne følelsen også var en konfrontasjon med en dyp erindring om skam. I alle fall, situasjonen var så mektig uutholdelig at jeg – uten å velge – ga opp. Uansett ville jeg enten dø eller bli gal.

I det øyeblikket står det midt i rommet et lys som er cirka åtte fot høyt, like tydelig som en gjenstand. Denne var en mandorlaform, en *vesica piscis*, av de to blå fargene i kjernen av en ren flamme. Samtidig var det bare lys og bare nåde. I ettertid skulle jeg oppdage at denne også ga innsikt. Men disse var ikke separate egenskaper, men en samtidighet i noe enhetlig eller helt. Først var jeg veldig opptatt av hva det var og anvendte psykologiske fortolkninger og merket meg at fornuften ville forklare eller snarere bortforklare hva som hadde skjedd. Men også religiøse bilder var merkelig lite tilfredsstillende. En engel, en gudinne eller Jesus – alle disse begrepene stilte seg bare foran opplevelsen og tynnet det ut til en lunken kirkekaffe. Den interne debatten omkring opplevelsen omgjorde det hele til et uvirkelig

kaffeslabberas inntil det slo ned i meg at det ikke var *noe*, men bare *var*. At det var en underliggende virkelighet som kan oppleves når vi “tømmes”. Dette opplevde jeg med en visshet som gjorde at jeg deretter kunne la være å spekulere. Når jeg senere kom i dyp kontakt med det gnostiske materialet, ble det klart at denne fantastiske tradisjonen reflekterte en prosess som bærer i seg et mysterium om de siste spørsmål, om døden, stillheten, oppstandelsen og den tomme graven.

– Det skjedde i en personlig krise, mer enn etter en bevisst spirituell søken?

– Ja, men i ettertid ser jeg at krisen, som du kaller det, var en spirituell søken på eksistensielle premisser. Jeg hadde ingen religiøs tilknytning annet enn at min kunstneriske virksomhet befant seg foran et bakteppe av religiøs undring. Jeg har hatt en fornemmelse av at dette bakteppet hadde noe å gjøre med at “krisen” munnet ut i denne opplevelsen. Men på tross av at jeg gjorde en slags egen åndelig praksis ut av å huske på dette, glemte jeg det etterhvert. Mange år senere i en melankolsk depresjon gikk jeg en natt ned på stranden i California. Jeg satt der ørkesløst og tungt et par timer, men så plutselig sprang et kraftig stjernesudd over nattehimmelen. Det minnet meg øyeblikkelig om nåde-opplevelsen og melankolien ble umiddelbart borte. Jeg forsto at jeg trengte å vie meg til lyset som skinner i mørket, og at jeg trengte hjelp.

ØYVIND SOLUM: KORT OM GNOSTISISME

Gnostisismen fremstilles gjerne som den første store kjetterske trusselen mot den kristne tro. I realiteten var det iden tidlige kristenheten bortimot umulig å skille ut hva som var gnostisk kristendom og hva som skulle regnes som katolsk eller ortodokst. Valentinus, som regnes som en av de fremste og mest innflytelsesrike gnostiske lærere, var faktisk på nippet til å bli valgt som Biskop av Rom, med andre ord: Pave. Det er vinnerne som har anledning til å skrive eller omskrive historien, for mye tyder på at hele kristendommen like gjerne – og med minst like godt belegg i Jesu ord og lære – kunne ha tatt et helt annet spor.

Gnosis og fellesskap kontra tro og makt

Gnostikerne la vekt på *gnosis* eller innsikt og egen erfaring i det kristne mysteriet. Mens de katolske kristne arbeidet intenst for å bygge opp et hierarkisk maktapparat for kontroll over menighetene og de troende, var de kristne gnostikerne mer opptatt av å formidle det de opplevde som kjernen av Kristus' spirituelle budskap. Mens det å bygge opp en kirke for de katolske handlet om å lage en slagkraftig organisasjon, handlet det for gnostikere om å skape et åndelig utviklingsfellesskap. De mente at Jesus viste en vei og et eksempel som vi alle kunne følge, og at man burde unngå for mye begrensende former og utvendig tro. De følte dermed at de katolske kristne mistet dybden og forflatet sakramentene og den kristne essensen i sitt forsøk på å skulle nå absolutt alle. De følte at de katolske sto for kontroll, overflate og

kvantitet, mens gnostikerne selv sto for prosess, dybde og kvalitet. De ønsket at hver og en av de kristne skulle få et eget aktivt forhold til den kristne essens.

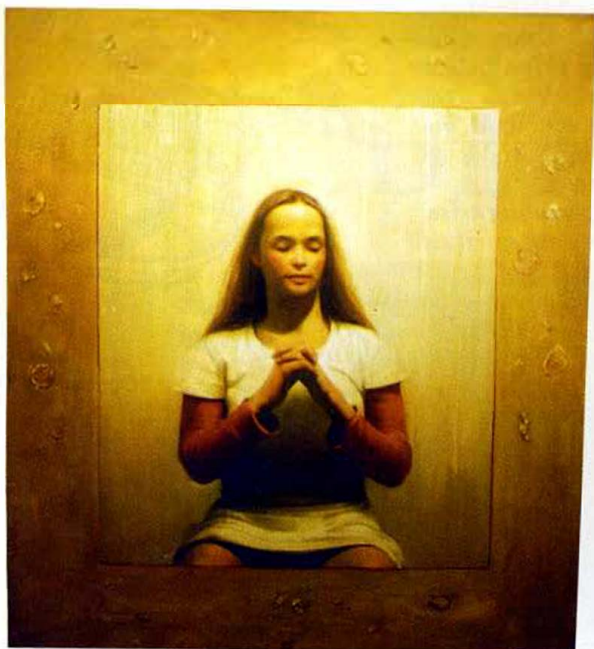
Evangeliene vedtatt gjennom forfalskning og drap

En åpenbaring var ikke noe som skulle bli et endelig og absolutt dogme, men heller noe som skulle åpne for dine egne åpenbaringer eller indre erfaringer. De skapte dermed ofte fargerike myteverdener, kosmologier og innvielsesritualer for at det skulle inspirere andre til å åpne opp for den mystiske prosess og hver og ens egen kreative kilde. Dette ble truende for de som ville kontrollere troen og menneskene. At gnostikerne hadde minst like godt belegg for sine tolkninger, som det de katolske hadde, bekymret tydeligvis ikke de som fokuserte på makt. Da var det bare å bruke enda mere makt. Med løgner, forfalskninger, bakvaskelser, vold, drap og bokbrenning ble den gnostisk kristne bevegelsen gradvis utryddet. Jesu budskap om frigjøring fra Moseloven og ytre former, ble glemt. Det samme ble mye av kjærlighetsbudskapet. Hvis Jesu ord ikke stemte med hva de nye biskopene og makthaverne trengte for å holde på makten, ble det bare strøket. Først ved funnene av Nag Hammadi-biblioteket og Dødehavsrullene har mye av dette kommet frem. Tidligere har vi omtrent bare hatt kjetterforfølgernes ord for hva som egentlig foregikk.

Jakten på Gralen

En dag satt jeg på atelieret og leste beskrivelsen av den Hellige Grali Wolfram von Eschenbachs Parzival. Det slo meg at teksten refererte til en virkelighet og at den ikke var et litterært grep. Jeg snudde meg til

en venn og spurte om han visste hvor i Los Angeles jeg kunne få hjelp til å finne Gralen. Han ble forbauset over spørsmålet, og det var jeg også, men foreslo etter en tenkepause en esoterisk foredragsholder som het Manly P. Hall. Jeg gikk noen søndager og hørte på ham. Han var allerede da nærmere 80 år og en kjempe av en mann. Han satt helt stille i en stor stol og snakket til en forsam-

«Bønn og protozo»

ling på noe rundt hundre mennesker. Med bare munnen i bevegelse lirket han av seg en mengde esoterisk informasjon. Jeg fant ikke noe hjelp i dette, men senteret hadde også et kveldsprogram med andre foredragsholdere og selvfølgelig skulle det

snart holdes et foredrag om Parzival. Det dro jeg og hørte på. Etterpå gikk jeg frem og spurte ham hva jeg kunne gjøre for å komme nærmere Gralen. Han henviste meg da til en Gnostisk Kirke. Jeg hadde en venn her i Norge på den tiden som studerte og skrev om den historiske gnostisisme, men en samtidig gnostisk kirke hadde han ikke hørt om. Dette var før internett. Neste søndag kjørte jeg til det lille kapellet de hadde tilhold i. Jeg følte meg hjemme med en gang og syv år senere ble jeg ordinert som gnostisk prest. En gradvis reise gjennom sakramentene og de lave og høye ordner kombinert med lesning, lærte meg om den gnostiske tradisjon, dens myter og praksis. Dette var et kirkesamfunn basert på frivillighet, uten medlemsskap og uten stanken av kult.

A være en moderne kristen gnostiker

– Snakker du om ditt gnostiske ståsted til dine elever, eller er dette noe du holder strengt atskilt?

– Den gnostiske holdningen til misjonering er ganske tilbakeholden. Bare vi sørger for å være synlige, kommer de som skal det til oss.

– Hva vil det si å være gnostisk prest?

– Gud vet. Det handler om å stille seg til rådighet slik at andre kan få del i Den Hellige Ånd, og at man opprettholder et kultsenter hvor sakramentene er tilgjengelige for enhver som ønsker å nærme seg dem. Vi er en fri "orden for feiringen av den hellige nadverd". Vi har likevel vårt forhold til, og gjennomfører, messe og sakramenter i kristne former. Selv om jeg sier at vi har et kultsenter vil jeg understreke at vi ikke er en kult. Det som kjennetegner kultur, er at de opererer med sterke fiendebilder. De isolere seg i forhold til omverdenen, samtidig som de ofte ber om store tilskudd økonomisk

Slangen som den sanne Gud

Mange av de gnostiske mytene kan være provoserende den dag i dag, og skal man forstå dem bokstavelig virker de ikke alltid mer tiltalende enn det man kan finne i Bibelen. Likevel kan man ofte finne et friskt perspektiv som rusker opp i vante forestillinger, og som kan få oss til å reflektere litt dypere rundt vår plass her på jorden. Man mente at Jahve, det gamle testamentets gud, *Demiurgen* eller denne verdens skaper, var ond eller dum. Han prøvde å holde oss i uvitenheten i Edens hage, men Logos eller "den sanne gud" kledde seg ut som en slange og ga menneskene kunnskap om det gode og det onde. Dette gjorde Jahve rasende slik at Adam og Eva ble forvist fra hagen. Fortsatt prøver han imidlertid å holde oss i uvitenhet og fangenskap her nede i materien slik at vi ikke skal huske vårt guddommelige opphav. Uten at det er plass til å gå inn på det her, spiller forøvrig den kvinnelige *Sophia* – visdommen – en svært viktig rolle i den grunnleggende skapelsesprosessen som også førte frem til at skaperguden ble til.

Jahve som mørkets og materiens skaper

I himmelsfærene mellom oss og *Demiurgen* finner vi *arkontene*, som er tyranniske krefter som også gjør sitt ytterste for å dominere og styre oss. Ibland identifiseres disse med halvgudene som styrer de "astrologiske" planetene. Arkontene prøver å lure oss til å tro at de er åndelige, slik at vi skal tilbe dem, slik at de dermed kan tappe våre krefter.

Naive søkende mennesker vil ofte gå i denne fellen, for arkontene kan dukke opp i mange forkledninger. Den sanne Gud sendte derfor Jesus for å fortelle oss at vi ikke behøvde å være bundet av Jahve, Moseloven og materiens begrensninger. Uheldigvis, ifølge gnostikerne, opplevde så mange kristne dette som et altfor radikalt budskap slik at de omtolket kristendommen til å bli mye mer ufarlig eller snarere slik at den ikke lenger vil hjelpe oss til gnosys eller frelse. De katolske kristne brakte dermed videre den fatale misforståelsen at Jahve eller *Demiurgen* var identisk med den sanne Gud.

Kroppen som fengsel

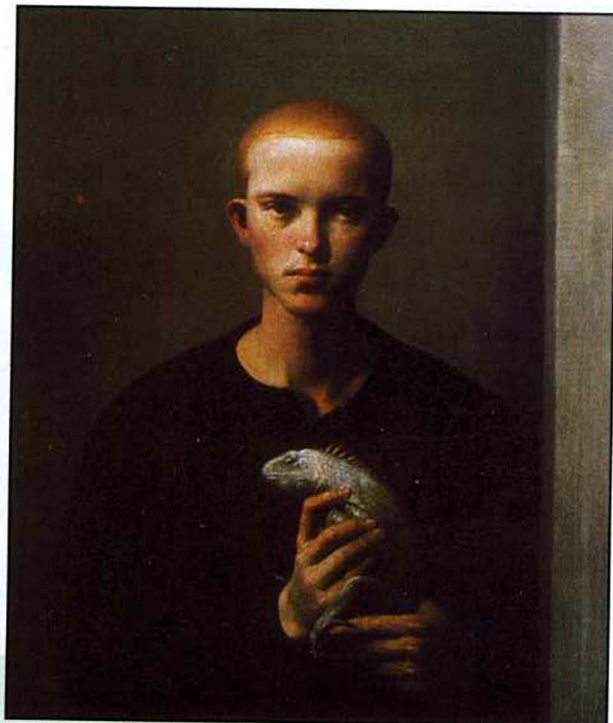
For å unnsnippe denne kroppen og denne verdens fengsel, må vi oppnå *gnosis*, eller guddommelig innsikt. Etterhvert som flere og flere oppnår *gnosis*, vil det også føre til at verden blir frelst fra mørket. Skjønt *hylikerne*, de som er fanget av materien, vil trolig gå under sammen med verden. Bare de åndelige *pneumatikerne* kan være ganske trygge, mens *psykikerne* kan ha et visst håp.

Det er mange paralleller mellom gnostisismen og folkereligjøsiteten i århundret etter Jesus og nyligjøsiteten i dag. Også i dag er det mange som åpner opp for sin egen kilde, og mottar åpenbaringer og kanaliserte innsikter som står lite tilbake for hva som skjedde for 2000 år siden – på godt og vondt. På samme måte som da blir kirken i dag engstelig når folk åpner sin egen kilde. Da kan man ikke lenger

eller mentalt. Vi gjør ingen av delene og legger ingen vekt på vekst og medlemstall.

– *Har det vært en levende gnostisk tradisjon fra Jesu tid til i dag, eller har gnostisismen gjenoppstått det siste århundre etter skriftfunnene i Nag Hammadi og Qumran?*

– Litt begge deler, men noen krefter (dvs. Den katolske kirke, red.anm.) har jo sørget for at det ikke har vært mulig med en klar kontinuitet. Siden middelalderen har det ihvertfall ikke vært noen åpen tradisjon. Katarerne var jo helt klart gnostiske, det samme kan man si om bogomilene som var forløpere for katarerne. Bogomilene oppsto trolig i et gresk-ortodokst kloster-miljø, med stor hellenistisk påvirkning. Muligens også fra Manikeismen. Fortsatt eksisterer det dessuten noen få kloster-samfunn med manikeerne. Den gruppen jeg har tilhørighet til, er en kristne gnostisk tradisjon med en kjent historie som går ihvertfall hundre år tilbake i tid. Før det er det mer uklart. Gnostisismen har imidlertid fått en kraftig oppbloms-tring i dette århundret etter funnene av Nag Hammadi-biblioteket og Dødehavsrullene. Mange bruker gnostiker-navnet mer løselig enn i den

kontrollere folk like enkelt. En viktig forskjell er vel at mens slett ikke alle i dag vil kalle seg kristne, mente gnostikerne at det var de som var de sanne kristne. Det var dette Jesusnakkem om, skjønt mye av denne undervisningen ikke var åpen for massene.

Katarer og kjetterbrenning

Senere i middelalderen hentet *bogomilene* og *katarerne* frem mye av den samme kunnskapen som gnostikerne, og holdt igjen på å få store deler av befolkningen til å forstå at Jesus aldri kunne ha støttet et kirkelig makthierarki som så altfor tydelig var gjennomkorrupt og hadde mistet nesten alt av det den tidlige kristendommen sto for. Da skapte den katolske kirken *inkvisisjonen* og lot kjetterbålene igjen flamme til nesten alle med egne religiøse erfaringer på nytt var utslettet. At både gnostikere og katarer under slike forhold kunne føle at verden var et fengsel og at den åndelige verden var å finne et helt annet sted, er ikke så forunderlig. Det viktigste var likevel at de søkte å leve i enkelhet og med kjærlighet, og aldri la seg fange av ytre former eller andre menneskers tro, men heller selv søke gnosis eller den guddommelige innsikt. At ikke alle mytene deres virker like holdbare, blir kanskje mindre viktig.

kristne gnostiske kirken. F.eks. har den okkulte orden OTO (Ordo Templi Orientis) noe de kaller en gnostisk messe. Vi opplever det som avvik som får sin energi fra å være i opposisjon til omverden. I tillegg finnes det noe som kaller seg Den Gnostiske Bevegelse som oppsto i utlandet på 60-tallet og som ikke har noe med den klassiske gnostisismen å gjøre. Som kristne gnostikere ønsker vi ikke å bygge opp fiendebilder, men legger vekt på mysteriet: elsk dine fiender. Vi kan ikke ha tatt noe oppgjør med vårt verdensbilde hvis vi ikke ser at fiendebilder kommer ut av å være uforløst.

Dualisme og taoisme

– *Manikeismen, eller den persiske gnostisismen, var veldig opptatt av kampen mellom det lyse og det mørke, og regnes blant de første store dualistiske tradisjoner i Vesten. Den har påvirket ikke bare de kristne gnostikerne, men også resten av kristenheten?*

– Manikeerne er tilhengere av Mani, som ble født 14. april 216. Mani så på seg selv som en apostel av Jesus. Manikeerne ble vurdert av Konstantin som en mulig religion for å knytte sammen Romerriket. Som kjent falt valget på kristendommen, men manikeismen var svært utbredt på den tiden både i Romerriket og i Asia. Men ja, manikeerne er

utskjelt som erkedualister. Man må være klar over at når dualismen, manikeisk eller gnostisk, fremstår i sine forskjellige mytevarianter, må den forstås i sammenheng med at det er et frelsebilde som frelser en fra den samme dualismen. Å lese gnostisismen som en dualistisk skole er etter min mening uriktig. Men kirkefedrene fant det nok hensiktsmessig å henge ut gnostikernes dualisme, ikke minst for å ta oppmerksomheten vekk fra sin egen. De gnostiske mytevariantene hadde sine opprinnelser i dåpsmysteriet. Dåpen er et bilde på omvendelsen. På gresk ble det kalt *metanoia* eller noe slik som "total snuing av hjerte og hjerne". Denne omvendelsen var også en revolusjon av kandidatens verdensbilde. Mytene handler om denne hendelsen, for mye tyder på at mytene opprinnelig, mens de ennå var hemmelige eller skjulte, var knyttet til dåpsinnvielsen. Dette betyr at forløpet i mytene slik som det fremstår i f.eks. "Johannes hemmelige bok" henviser til at tilstanden før dåpen er dualistisk. Frelsen er en frelse fra vår delthet.

Artikkelen fortsetter på side 76!

Bildene på siden er hentet fra Jan Valentin Sæther sin siste utstilling: «Objekter».

«Axis Mundi»

«Selvportrett»

Gnostisisme...

► Fortsatt fra side 7

Det snakkes også om Jesus. Det vil ta tid før det som skjer i gnostiske tekstanalyser, nedfeller seg i leksikon. Ennå leses og forstås gnostiske tekster på kjetterjegernes premisser, og så lenge det er tilfelle vil gnostikerne bli kalt dualismens oppfinnere og første forkjempere.

– *Ofte kritiserer kirkens representanter den nyreligiøse bevegelse for at den ikke er nok dualistisk! Hva blir da riktig og passelig dualisme?*

– I gnostisismen vil vi si at selv om dualismen oppheves i en person gjennom frelsen, så fortsetter den i store deler av menneskeheten. Til en viss grad kan vi si at dualismen kommer fra vår orienteringsmåte og gjennom måten vår hjerne tenker i motsetninger og kontraster og på hvordan vi som barn opplever verden.

– *I taoismen og i en del annen østlig filosofi skiller man også mellom det lyse og det mørke og at alt består av to motsatte krefter, men man regner ikke disse som absolutte motsetninger. Yin og yang er utfyllende deler av et større hele. Til forskjell fra dette har man i kristen og gnostisk tradisjon ofte hevdet at jorden og kroppen er ond og mørk, mens bare sjelen og det guddommelige er lys og god. Dette er to svært forskjellige former for dualisme?*

– Ja, kanskje det. Men i taoismen er det også nødvendig å bestrebe å harmonisere disse motsetningene. De er ikke naturgitte. Da hadde jo taoismen vært unødvendig. Det at taoismen trenger å gå aktivt ut med sin filosofi, viser at det kreves oppmerksomhet for å holde på helheten. Det må gjøres med hjertet og sinnet. Ofte regner vi i Vesten hovedskillet for å være mellom ånd og materie. Men når frelsen inntreffer, oppheves disse motsetningene. Friheten oppstår når vi har fått gnosis i nåde. Da står vi ikke lenger under dualismens makt.

Verden som et fengsel

– *Vi kan si at det er én form for dualisme hvor det er noe i oss selv som holder oss vekk fra erfaringen av helhet og hellighet, og at det dermed gjennom indre arbeid vi kan oppheve opplevelsen av et absolutt skille mellom ånd og materie. Den andre formen for dualisme er at man sier at verden og materien er et fengsel?*

– Verden er et fengsel, men ikke et fengsel uten fluktmuligheter. Det går an å grave seg en korridor ut. Selv om gnostikeren ønsker seg hjem til pleroma eller fyllden, så er nøkkelen for å komme seg dit her og nå. Gnostikeren Ptolemaus, en elev av Valentinus, sa at oppstandelsen måtte oppleves i live.

– *Det er jo mulig at ideen om at verden er et fengsel kan fungere som en konstruktiv myte hvis den får folk til å arbeide for forandring. Svært mange har sikkert gjennom livet forbigående følt kroppen eller verden som et fengsel, men det høres likevel ut som et veldig negativt utgangspunkt å tro at det virkelig er slik?*

– Når Jesus sier at "mitt rike er ikke av denne verden" refererer han kanskje til det gamle verdensbildet før dåpen. De han taler til skal åpnes for et metanoia. Den verden som er et fengsel, er den verden vi legger bak oss i frelsen. Personlig

vil jeg ikke si at at verden er ond. Som moderne mennesker må vi innse at vi ikke kan si noe objektivt om verden, bare om våre egne verdensbilder. Vitenskapen kan heller ikke si noe om hva verden egentlig er. Alle diskuterer vi bare beskrivelser av verden. At det å ta et oppgjør med ens verdensbilde kan være fruktbart men vanskelig, tror jeg de fleste har forståelse for. Når man så setter dette inn i en mytisk ramme blir det nettopp det gnostisismen sier at du ikke kan oppnå frelse og frihet før du har tatt et oppgjør med ditt verdensbilde. De gnostiske mytene er ikke verdensbeskrivelser, men beskrivelser av hvordan vi kan ta et oppgjør med og frigjøre oss fra våre verdensbilder.

Den jødisk-kristne Gud som en begrensende kraft?

Demiurgen, skaperguden eller arkitekten, blir for gnostikerne kimen til dette begrensende og feilaktige verdensbildet som vi må frigjøre oss fra. Når vi forholder oss til slike myter før vi blir frelst, kan de nok virke annerledes. Da kan de kanskje passe med enkeltes følelse av skuffelse, hevn og bitterhet. Men for de som har opplevd forløsningen, har også hele problemstillingen blitt oppløst. Dessverre er det nok en del gnostikere som er fanget opp i de gnostiske mytene, fordi de fungerer som en kritikk av kirken. Mange ønsker nok å holde på en posisjon som er effektiv som opposisjon. Typisk er det i alle fall at denne løsningen føyer seg inn i kirkefedrenes oppfatning.

– *Blir ikke jorden og materien en fiende når gnostikerne kaller dem for fengsel?*

– Frelsen er dynamisk. Livet er dynamisk. Gnostisismen fremstiller ikke en statisk tilstand. Det er et før og etter frelsen. Fengselet refererer til tilstanden før det fulle bildet.

Det ondes problem

– *Kunne ikke en mer konstruktiv måte å frigjøre oss fra våre fiendebilder være å se jorden og oss selv som hellige og som en del av Guds ansikter?*

– Det blir da også sagt nettopp av gnostikerne. Det er mange mulige veier å gå frem til Kristus. Gnostisismen har kanskje mest oppstått for å gi en innsikt til mennesker som har begynt å stille seg graverende spørsmål om det ondes problem. Når man først begynner å tenke i slike baner, er det nærliggende å tenke at det finnes så mye ondskap i verden at det ikke kan være en god gud som har skapt alt. Her er gnostisismen en mulighet fordi den ikke forveksler Den høyeste Gud med Skaperen eller Verdensfyrsten.

– *Det er ikke så merkelig at mange vanlige kristne blir provosert av at*

gnostikerne hevder at Gud som denne verdens hersker og skaper, Demiurgen og Det Gamle Testamentets Gud egentlig er laverestående, dum og litt ond skapergud som ikke engang kjenner den egentlige og sanne gud?

– Gnostikerne hadde antageligvis merket seg at kultur og språk forfaller, stivner, og får nye meninger. De høyeste verdier må fornyes. Teksttrofasthet kan bli en klamp om foten.

Mange av de som er mest skeptiske til gnostisismen, vet veldig lite om den. Demiurg betyr arkitekt eller håndverker. Demiurgen er en halvgud som bare kjenner halve skapelsesbevegelsen, og som ikke husker eller har adgang til den bevissthetsfyllden som ligger før eller bakenfor hans egen sfære. I Det nye Testamentet snakker man om Verdensfyrsten.

Jan Valentin Sæther

Forskjellen mellom gnostikerne og de ortodokse kristne var nok ikke så stor i starten, men vokste gradvis etterhvert som polemikken mellom de to gruppene ble sterkere rundt år 100. Som kristen skal man egentlig bare tro på Gud, Jesus og Den hellige ånd. For gnostikere er tro å ha tillit, tro handler ikke om å tro på noe. Når mange kristne sier at de tror på Djevelen, er dette en merkelig form for tro. Enten tror de da på en avgud eller så baserer de seg på en tro på forestillinger. Forskjellen mellom gnostikere og troende, er at gnostikeren ikke tror, men har fått en bekreftelse som gjør at han har en visshet om noe. Mange troende vil nok også si at de har visshet. Tillit i stedet for tro gjør det mulig å møte den tomme grav. De vil bare ikke innse at de da eventuelt har fått gnosis, for det er blitt en forbudt måte å se det på. Når Det nye testamentet nevner kunnskap, bruker den greske teksten begrepet *gnosis*.

Myter som innvielser

– *Men du sa selv at mange gnostikere kom til gnostisismen ikke ut fra erfaring, men ut fra en polemikk mot kirken. Blir ikke det som en tro, ihvertfall for denne gruppen?*

– Eller som en gjenkjennelse av noe intuitivt erfart. Men hvis de bare tror på det, blir det jo like feil. Man må se på de gnostiske mytene som prosesser, som beskrivelser av sjelens reise. Mange kaller seg kristne, noen kaller seg gnostikere. Ikke alle er det de kaller seg.

– *Mytene er ikke forestillinger man skal tro på, men pedagogiske historier for å lede oss på en utviklingsprosess?*

– Mytene er innvielser, ikke trosforestillinger. Man fikk de forskjellige mytene presentert idet man skulle overskride terskler. Etter innvielsene er ikke mytene interessante lengre. Mytene skal ha en forløsende funksjon. De skal hjelpe deg over en terskel – mot helhet.

Kirken praktiserer vranglære

– *Gnostikerne var mest opptatt av kvalitet, prosess og menneskers utvikling, mens Den katolske kirke var mer opptatt av form, tro og organisasjon?*

– Målet må være å ha et direkte forhold til Gud. Hva slags far er det hvis man ikke har et direkte forhold til ham? Hvis jeg må forhandle med en onkel for å få et forhold til min far, er det noe galt fatt. Hvis Gud er kjærlighet sier det seg selv at kirken praktiserer vranglære. Som Jesus sier i Johannesevangeliet: "Jeg er ett med Faderen, og Faderen er ett med meg, og dere er ett med meg og Faderen."

Jeg har lite lyst til å kritisere kirken, for alle veier kan føre frem. Likevel er det påfallende at Tyskland har måttet beklage det nazistene gjorde under krigen, mens kirken aldri har måttet beklage det Inkvisisjonen gjorde, selv om det egentlig ikke sto særlig tilbake for det Hitler gjorde. Men det finnes mange kristne mennesker innen for eksempel den katolske kirken. Derfor skal man ikke la historien være alt, men heller se på enkeltmennesker som alle er i en prosess. Vi prøver å si noe om hvordan ånden kan gripe inn i våre liv.

Spiritualitet kontra moralisme

– *Hvis man først skal kritisere, er det kanskje mer konstruktivt å kritisere kirken for at den i så stor grad ikke formidler en kontakt med det hellige, men heller er så opptatt av form og tro?*

– Ja, samtidig som det er en konsekvens av dens historiske atferd. Den har alltid selv fokusert på hvem som feiler i forhold til moralen, istedet for å vektlegge vårt forhold til Gud. Men

så har de jo aldri villet helt åpne opp for vårt personlige forhold til Gud. Det skulle gå gjennom presteskabet. De kan egentlig ikke forpakte det kildene sier er løftet, så lenge de vokter over de troende.

– *Gnostikerne opererer med tre kosmiske "personer", slik at det blir en Satan i tillegg til Gud og Demiurgen?*

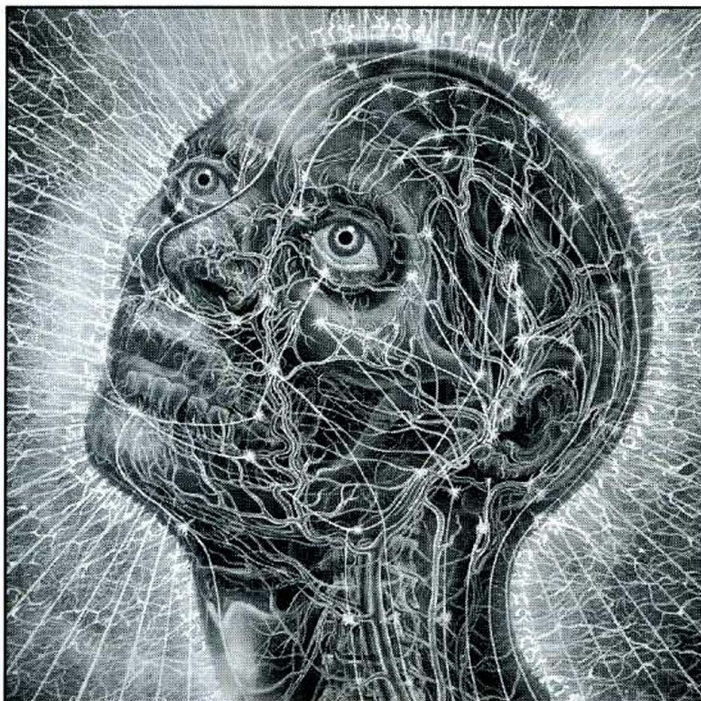
– Personer? Jo Gud har væren eller et vesen om du vil. Hvis Gud blir et konsept, er Gud liten nok til å gjemme seg i en eller annen hjernefold. Guds mysterium er at Gud er og dermed er evig og langt mer enn et konsept. Demiurgen derimot er et begrep eller et konsept som handler om begrensning eller det som begrenser oss ved at hjernen og sansene lett fanges opp av og former våre holdninger i forhold til lokalitet. Verdensbildet vårt utvides når lokalitet utvides. På Jesu tid oppstod forestillingen om at stjernene var "bak" planetene. Både mandeene, som ennå lever i Irak, manikeerne og gnostikerne assosierte Demiurgen med herskeren over den planetariske sfære og skjebnen i astrologisk forstand. Sjelen derimot var fra stjernene og sto over skjebnen eller kunne styre seg fri fra skjebnen, som forresten ofte hadde den funksjon å holde folk på plass i det sosiale mønster. Og til slutt; Satan er en meget sjelden antagonist i gnostiske tekster.

A fri oss fra det stedbundne

– *Gnostikerne tolker myten om Edens hage dithen at det er*

slangen som representerer visdommen og Den sanne Gud, mens Demiurgen prøver å holde oss fengslet i uvitenheten?

– Mye av spiren til gnostisk tankegang ligger nok i denne tolkningen av skapelsesmyten i Det gamle Testamentet. Mange jøder hadde lenge spurt seg selv hvordan det kunne ha seg at denne guden som skulle lede dem til seier i alle slag, svek dem på nytt og på nytt. Samtidig begynte de å se at det Jahve hadde lovet, ikke var mye å være

«New Man II» av Alex Grey, 1982.

Lysterapi

BioBright Europa
Verdens ledende produsent

Vi SELGER OGSÅ UTSTYR TIL TERAPAUTER

Behandling av
vinterdepresjoner
og andre S.A.D.

(Seasonal Affective Disorder)
relaterte tilstander.

Dina & Kbhnikk
MEDISINSK OG NATURMEDISINSK SENTER

— ring oss for informasjon —

Telefon 67 90 55 55,
Telefax 67 97 51 55
Astrids vei 3 • 1473 Skårer

stolt av under noen omstendighet. Han hadde en troverdighet og sto for en etikk som flere stilte spørsmålstegn ved. Det er lite kjærlighet hos en Gud som krever at man skal ofre sin datter for å vinne en krig. Jesus kommer som et innbrudd i historien, selv om det er et innbrudd som får historiske konsekvenser. Jeg har undret meg over om den kristne koblingen mellom Jesus og Logos – Ordet – er en mytisk måte å si at vi er fanget av ordene og våre verdensbilder. Det er ordet som dør på korset og vender tilbake dit det kom fra. Her ligger det et mysterium om språket.

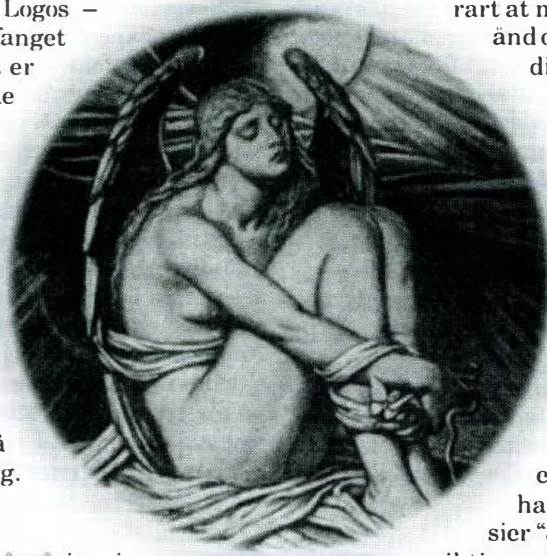
– At vi tingliggjør våre egne forestillinger og begreper?

– Ja, for å komme tilbake til det om gnosis og tømningen, så er det å komme tilbake til freden og stillheten det sentrale. For å komme dit må vi tømme oss. Vi må ta opp vårt kors, la oss korsfeste og bli oppstandne. Dette er en beskrivelse av prosessen vi må gjennom for å nå stillheten. Denne prosessen er vanskelig. Den er historiens snublesten.

Sjelens mørke natt

– Korset handler vel ikke bare om å gå inn i stillheten, men også om mer dramatiske spirituelle prosesser hvor man må gjennom egodød?

– Når Johannes av Korset snakker om sjelens mørke natt, handler det om å slukke sansene. Man skal forbi sansene, og det er smertefullt. Det er bare å prøve, så skjønner man hvor vanskelig det er. Det ligner på korsfestelsen. Du skal dø til

kroppens krav mens du lever. Så kommer opplevelsene. Du skal trenge deg så du blir fleksibel på disse grensene og ikke gir etter øyeblikkelig når kroppens behov melder seg. Dermed utvider du lokaliteten for det å være menneske. Du er ikke like bundet og strekker deg lenger i det som er tilgjengelig for deg. Angående dualismen synes jeg ikke det er så rart at man snakker om at det er en forskjell på

ånd og materie, når man virkelig har opplevd disse tingene. En som har hatt en ut-av-kroppen-oplevelse, vil aldri kunne ta seriøst teorier om at det ikke er en forskjell på ånd og materie. I alle fall har de sitt bevegelsesrom i forskjellige sfærer.

Gnosis som anti-metode

– Er gnosis jeg-overskridelse eller en erkennelsesprosess hvor man tar med seg det tenkende jeget?

– Jeg tror nok at menneskehets åndelige utvikling også henger sammen med vår individualisering, og at det kan være uheldig når vest-europere overtar østlige teknikker som

handler om oppløsning av egoet. Descartes sier "Jeg tenker, derfor er jeg". Jeg tror det er riktigere å si: "Jeg spør, derfor er jeg". Thomas

Tvileren er en meget viktig person i gnostisk tradisjon.

Når jeg stiller et spørsmål, stiller jeg meg utenfor noe. Dermed vil du ikke bare få nye perspektiver på det du stiller spørsmål om, men også om spørsmålsstilleren. Hvem er denne som står utenfor? Ved å stille spørsmål ved deg selv, har du nesten opphevet deg selv. Selvet blir et plastisk rom, uten et blivende svar og uten en solid identitet. Det jeget som blir værende, kan bli som det asiatiske, oppløste egoet, men med Vestens sentrerte individualitet. Forøvrig tror jeg gnosis kan skje ad begge veier. Det finnes ingen metode for å finne gnosis. Det er heller en anti-metode som mer handler om tømning. Du må oppløse metodene. Det vil ikke skje uten hjelp fra nåden.

– Det er ikke mennesket som guddommeliggjør seg selv, men mennesket som åpner seg for det guddommelige?

– Ja, vi blir berørt av det og gjennomstrømmet av det.

– Gnosis er ikke noen intellektuell prosess?

– Nei, for da ville den jo kunne bli destillert til en metode. Derfor handler det om jeg-overskridelse, eller transcendens og noe man ihvertfall i øyeblikket vil oppleve som egoutslettende?

– Ja. Heraklion, en av Valentinus' elever, kaller korset for en grense og korsfestelsen en grenseoverskridelse.

– Fantes det ikke en del metoder blant de tidlige gnostikerne som skulle lede folk gjennom visse erfaringer?

– Jo, men disse metodene var sakramenter eller anti-metoder. Det hadde jo kirken også. Det var et visdomsinnehold som ble formidlet sammen med sakramentene. Paulus snakker om det i 1. Korintierbrev: "Jeg kommer ikke med visdom men med Jesus Kristus". Senere sier han: "Blant de innvidde snakker vi om Guds Visdom (Sophia)". I samme kapittelet snakker han både om Verdensherskeren, arkontene og Sophia.

Arkontene

– Hva er egentlig arkontene?

– Samme ord ble brukt om forstanderne av synagogene, dvs. forvalterne av religiøs aktivitet.

– Det blir likevel brukt om styrende krefter som finnes rundt jorden?

– Jo, men mytene kan ikke bare brukes som kosmologi. Myter kan være nøkler til forskjellige lesemåter. I tillegg til at de er en kosmologi, er de en lære om psyken og sjelen. Gjennom at vi ser det universelle og det allmenne ved våre personlige problemer, blir de ikke lenger bare en personlig byrde. Isteden

PEDAGOGISK KINESIOLOGI

Spesialpedagog Kari Weium
Kurs/skole/individuelle timer

UNDERVISNING VÅREN 1998, OSLO OG ELVERUM

TOUCH FOR HEALTH:

Ny kursserie start 17.-18. januar

ONE BRAIN, THREE IN ONE CONCEPTS:

Body circuits: 21.-24. februar

Relationships: 26. februar - 1. mars

Tools of the Trade: 18.-19. april

Advanced One Brain: 30. april - 3. mai

BLUEPRINT 1 29. januar - 1. februar

HEALING

PRINCIPLES 7. februar

Fagervikveien 9, 2400 Elverum
Tlf./fax: 62 41 01 77 - 92803573

ser vi at våre skjebner forklares utfra en større meningsfull sammenheng. De gnostiske mytene er alle sjelers drama som fortalt i et eventyr.

– I en artikkel i det amerikanske, gnostisk orienterte tidsskriftet *Gnosis* ble det hevdet at arkontene er reelle kosmiske krefter som virker inn på oss, og som vil kunne ta enda større kontroll over oss hvis vi åpner opp for f.eks. kanalisering. Hva sier du til en slik forståelse?

– Jeg opplever at en kosmologisk lesning er forbundet med en mer ubevisst tilstand. I den grad man er ubevisst eller mer påvirkelig, kan man oppleve ting på denne måten. En mer bevisst person vil kunne lese kosmologien også som psykogram. Hvis vi har litt mer innsikt, behøver vi ikke oppleve slike erfaringer som bare utenforstående og forstyrrende krefter.

Kanalisering som en mytisk syntese-prosess

– Hvordan ser du på kanaliseringsfenomenet, eller det at svært mange i dag oppretter kontakt med ikke-fysiske vesener av forskjellige slag?

– Ofte når jeg leser kanaliserte bøker, vil jeg sitte og nikke mye. Det er lite som er veldig overraskende eller nytt, selv om fenomenet i seg selv kan være ganske forunderlig. Det er vel gjenkjennelig fordi vil alle har intern tilgang til verdens

være kilde for deg. Vi skal være selvstendig, ikke være underdanig andres åpenbaringer.

– *Valentinus ble nesten Biskop av Rom eller Pave. Hvor sterkt sto egentlig gnostikerne i den tidlige kristenheten?*

– Det er et vanskelig spørsmål fordi det fremstiller problemstillingen som om det faktisk var to klart atskilte grupperinger. I noen tilfeller, som i Roma, ser det ut som om de begge befant seg innenfor den samme kirke-struktur, mens det i Egypt og særlig i Alexandria var mer vanlig med separate gnostiske skoler, f.eks. Basilides. Noen ganger var forskjellene vanskeligere å skjelle idet de befant seg i periferien av det ene eller det andre. Med den helt tidlige kristenheten blir det enda vanskeligere. Her er noen grupper skilt ut med sterke advarsler, men disse er ofte grupperinger som ikke nødvendigvis ville bli lett å identifisere som gnostikere. I det hele tatt er det ikke lett å snakke om gnostisisme før år 100. Det som er klart er at Simon Magus var en tidlig gnostiker eller hadde mange fellestrekk med de senere gnostikere. Men hans skole forsvinner langsomt, og det som dominerer opp gjennom det andre århundre er kristne gnostikere. Men alt i alt var gnostisismen ganske utbredt.

Maria Magdalena

– *De fleste gnostikerne er kjent for å være asketiske inntil det livsfornektende, mens det var andre som ble oppfattet som libertinske?*

– Jesus ble også beskyldt for å være libertiner, siden han hadde et liberalt forhold til Moseloven. Likevel kunne han jo være ganske asketisk. Dermed kan det ha vært mange andre også som man kunne bruke begge betegnelsene på, selv om det kan bli litt forvirrende for oss.

– *Det har blitt hevdet at Jesus hadde et erotisk forhold til Maria Magdalena?*

– Han hadde nok et mer intimt forhold til henne enn kirken er bekvem med, men jeg tør ellers ikke si sikkert hva slags forhold de hadde. Mens kirken nærmest har hengt henne ut som omvendt hore, regner de gnostiske kilder henne som en svært viktig person. Det var alltid en Maria rundt Jesus. Maria hans mor, Maria hans søster, og Maria Magdalena som kanskje var hans kone eller venninne. Nyere forskning antyder at Maria kanskje ikke bare er et navn, men en tittel på en kvinneorden innenfor essener-bevegelsen. Det meste man kjenner av gnostisk materiale tyder på at den asketiske grenen av gnostikerne var den største.

Ekteskapet er ukristelig

– *Så gnostikere flest på den tiden anså seksualiteten som en negativ kraft?*

– De så ihvertfall på ekteskapet som en negativ kraft. Det samme gjaldt forsåvidt med mange av de andre tidlige kristne. Men da må vi huske på at ekteskapet

mytearsenal. Vi står vel i en syntese-prosess når det gjelder å forhandle et forhold til alle disse mytene.

– *Du oppfatter dermed kanaliseringer primært som et psykologisk fenomen, ikke som at det er arkonter eller andre vesener eller krefter som formidler noe til "kanalen"?*

– Kanskje er det to måter å lese samme ting på. Under virkeligheten av språk og tradisjon ligger det en annen virkelighet. De som har gått gjennom slike prosesser som f.eks. Johannes av Korset snakker om, vil kanskje si at de har vært i kontakt med en helt annen virkelighet som ligger under denne, og holder den oppe. Gnostikerne la i alle tilfelle vekt på at vi skulle oppleve tingene selv, og ikke la andre personer

REIKI HEALING

Reiki kurs I, II og III

En unik metode alle kan lære. Gjennom initieringer får du permanent tilgang til Reiki-kraften. Dette vil styrke – og frigjøre ditt potensiale. I tillegg til behandling av deg selv og andre vil du lære å arbeide med symboler og å sende fjern - healing.

Tromsø, 6. - 8. februar
Oslo, 13. - 15. februar
Bodø, 20. - 22. februar
Kr.sand S, 13. - 15. mars
Molde, 20. - 22. mars
Tromsø, 24. - 26. april
Oslo, 8. - 10. mai
Stavanger, 5. - 7. juni
Pris kr 3.500,-
Informasjon/Påmelding:
ARKANA v/ K. Vingmark
Telefon 22 74 00 39
Mobil 91 11 61 15

på den tiden var en autoritær institusjon som undertrykte kvinnen og ga alle rettigheter til mannen. Siden kristendommen tidligvaren bevegelse som likestilte mann og kvinne, er det klart at den hadde et problematisk forhold til den institusjonen. I dag kjenner jeg kristne gnostikere som er gift eller i parforhold, og kjenner andre som er skeptiske til slike forhold. Hvis vi forvalter våre gjerninger ut fra kjærlighet, er alt annet sekundært. Hvis vi hekter oss opp i sekundære ting, er vi ute på veier som ikke er kristne. Dette er synd med veldig mye av kristendommen i dag. Den hekter seg opp i moral og moralisme. Moral er noe det finnes forskrifter om, dvs at du skal kunne etterligne et moralsk liv. Når Jesus sier at han har kommet for å oppfylle loven, peker han mot et sted inne i oss selv hvor vi kan leve slik at loven er unødvendig. Da er det ikke ved etterligning og bud, men ved kommunion med Kristus.

– Men målet er heller ikke å bryte normer?

– Nei, ikke for å bryte dem. Det er ikke åndelig fremmede. Å få oversikt over egne brudd er en annen sak. Noen ganger må vi da gå til grensene av vår egen atferd, og kanskje tøy dem litt for å få tak i det som må synliggjøres for å bli bevisst. Du lærer ikke å kjenne deg selv ved å begrense deg og trekke deg sammen eller kontrollere deg.

Carl G. Jung og gnostisismen

– Hva var Jungs forhold til gnostisismen?

– Han har klart antydnet at han så seg selv som gnostiker. Jeg tror ikke så mye på at psykologien kan gi oss noe av det vi tørster etter, når vi tørster etter det religiøse. Hvis vi gjør religiøse erfaringer om til psykologi eller konsepter, gjør vi dem om til noe som er mindre enn vår egen hjerne. Vi må snakke om det som levende ting, som vesener vi møter. Her står vi overfor et mysterium.

– Står ikke dette i motsetning til de mer psykologiske tolkningene du selv kom med overfor de gnostiske mytene tidligere i intervjuet?

– Gnostikere er ikke redd for selvmotsigelser. Vi snakker tross alt om en virkelighet som må fremtre paradoksalt, selv om det et sted langt der ute, bortenfor lokaliteten, egentlig ikkelenger er paradoksalt. Når vi skal snakke om det språklig, kommer vi ofte i slike kniper. Hvis vi skal rydde veien for ikke

å komme i slike kniper, kommer vi i en enda større knipe hvor vi må bestemme en masse dogmer om hva som er lov å si. Da er det bedre å beholde det paradoksale. Men til spørsmålet – det er en forskjell på psykologisk innsikt og psykologi.

Kreativitet og ånd

– Kirkefedrene var frustrert over at gnostikerne forholdt seg mer til det hellige som en vedvarende prosess, enn til noe endelig fastlagt. Dermed fortsatte de å få åpenbaringer som de kunne oppleve som like vesentlige som evangeliene?

– Hvis vi skal forholde oss til noe endelig fastlagt, kommer vi i konflikt til det skapende og kreative. Da må det skapende forbyes og kontrolleres. Kirken har gjennom hele historien prøvd å kontrollere kunsten og imaginasjonen. Det finnes alltid mange mennesker i verden som ønsker å kontrollere denne aktiviteten. Gnostisismen har i mye større grad klart å forvalte kreativitet sammen med at den har bevart en åndelig

tradisjon. Selv om den har en viss slingring, beveger den seg tross alt rundt visse mønstre.

– Gnostikerne deler folk opp i tre kategorier, hylikere, psykikere og pneumatikere, hvor de laveste nærmest ufrelsbare og vil gå under sammen med resten av materien. Dette høres nesten ut som en slags fascisme?

– Jeg er heller ikke så glad i den inndelingen, og ser det heller som stadier vi alle kan bevege oss gjennom. Likevel, når vi ser oss rundt i verden, ser vi at det er mange materialister og at folk er på forskjellige stadier. Vi skal aldri bruke gnostiske myter til å peke på andre, men bare som hjelp i vår egen utvikling. Kirken sier jo også at det bare er noen som blir frelst og at hvis man ikke ligger i vigslet jord så er man ille ute. Dette er et generelt problem med det å forvalte åndelig innsikt. Uten kjærlighet blir

alt blindveier. Inn til deg selv kan du bruke alle disse mytene, ut fra deg selv er det bare kjærligheten som teller. Du skal elske din neste som deg selv. I en positiv åndelig forstand er dette vår eneste mulighet hvis vi ønsker å delta i forvandlingen.

Jan Valentin Sæther kan kontaktes på følgende adresser:
Brugt. 3 C, 0186 Oslo eller på email: noetic@online.no

Vi takker alle våre kunder for et begivenhetsrikt år og ønsker alle Godt Nytt År!
Dario og Hilde

STORT UTVALG - MANGE NYTTÅRSTILBUD - CD'ER FRA KR. 69,-

• Musikk til bl.a. terapi • tai chi • avspenning • meditasjon fra

New Earth Records • New World Music • Sattva Music • Fønix
Domo Records • Oreade • Narada • Awika • Seventh Wave

• Kunstkort og kalendere med motiver av
indianere • engler • delfiner • hvaler • drømmer

KATALOGER ?
PRISER ?
TA KONTAKT

La Linja
musikk distributør